

Дзвоник

№102

Журнал для українських дітей Румунії
Місячник Союзу Українців Румунії. 8 рік видання, вересень, 2015 рік

Dzbonuk (Clopotel)

№ 102, 2015 р.

Журнал для українських дітей
Румунії.

Заснований у 2007 році.

Над *Dzbonukem* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Людмила Дорош

Редколегія: Іван Ковач, Михайло
Михайлюк, Михайло Трайста, Марія
Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15,
с.1

тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;
телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION
S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:
redactia.clopotel@gmail.com

Dzbonuk пропонує:

- * казки
- * оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі ігри

*Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!*

Ярослав ЯРОШ

УКРАЇНІ

Відлітають високі літа
В долину від гуцульської гражди
І пшениця твоя золота
У негоду мені світить завжди.

І яку я не вибрав би путь,
І яка б не пробила година –
Всі дороги до тебе ведуть:
Ти на світі у мене єдина.

Через гори, за ріки, моря
Усміхається вечір погідно.
І встає Кобзарева зоря
Над тобою, моя Україно.

Дмитро ЧЕРЕДНИЧЕНКО

ЄДИНА УКРАЇНА

Нехай ніхто не половинить,
Твоїх земель не розтина,
Бо ти єдина, Україно,
Бо ти на всіх у нас одна.

Одна від Заходу й до Сходу
Володарка земель і вод –
Ніхто не ділить хай народу,
Бо не поділиться народ.

І козаки, й стрільці січові
За тебе гинули в полях.
У небесах сузір'я Лева
Нам світить на Чумацький Шлях.

Стражденна часечко-небого,
Єдині два твої крила.
Виходим, нене, у дорогу,
Аби ти вільною була.

Нехай ніхто не половинить
Твоїх земель, не розтина,
Бо ти єдина, Україно,
Бо ти на світі в нас одна.

Микола КОРСЮК

Диво грибної пори

(XXVIII)

«Так, як небо...» – мелькнуло мимоволі в оддавнілій і далекій пам'яті Петруся. І від того ледь чутного відруху він силоміць упнув погляд у далеке-далеке осіннє небо, що звисало над ним густо злинявілою плахтою, помереженою то тут, то там рідкими хмаринами. Вони були такі ветхі, що Петрусеві здавалося, ніби хтось скупий на фарбу недбайливо розмазав їх там і одвернувся, забувши про них. Петрусь аж пожалів їх на мить. І може ще споглядав би він те сиротливе небо, якби його не привів до тям Павутинчин голос.

– Що ж, синку, підемо далі?

– Як уже допленталися аж досі, то не будемо вертатись.

– Я так і знала, що не передумаєш, – додала Павутинка.

– Ви все знаєте і все однак питаєте.

– Питаю, бо хочу знати твою волю.

– Яка там воля..?

– Яка? Не хочу, щоб ти гадав, ніби я тебе приневолюю. Не в моїй натурі таке. Але віддячити тобі я мушу.

– Чому мусите? Хіба зробили щось не те?

– Гм... Ти допоміг мені. Не бути тебе, сама би не була тут. Але гриби...

– Ну, гриби. Авжеж, вони довели мене до цього.

– Не треба жаліти. Воно будь-коли могло статися.

– Отож... І батько теж так говорив. Мовляв, що тобі відміряно, оте ж обов'язково мусиш пережити.

Петрусь не хотів признатися Павутинці, що недавно, ну щойно, в його пам'яті зринула розмова з батьком. Думав, навіщо це б їй здалося, коли вона не знає нічого про її батька, про матір теж не знає, хіба що сам їй розповів. Та все то була лише крихточка з того, що він міг би розказати Павутинці. Та навіщо, коли вона все знає і

тільки прикидається, ніби вперше вона в цих краях, удає незнайку.

– Ну що ж, будемо збиратися, синку? – знов потривожив Петруся голос Павутинки.

– Як скажете, так і зробимо. Вам видніше.

– Невже я знаю? Казала, що якби не ти, то мене би тут не було.

– Може мені б цього не трапилося.

– Пригода і все, синку.

– Раз пригода, то треба ж їй кінець знати, – висновковував Петрусь.

– Тоді збирайся й рушаймо, бо день не чекає.

– А нам ще далеко?

– Куди? – запитала незрозуміло Павутинка.

– Таж до вашого брата. Хіба не така була в нас розмова?

– Розмова була. Дійсно була, – відповіла зніяковіло. – Та хіба я знаю?

– Себто як?

– Ну, – знітилася Павутинка, – по дорозі всяке може статися...

– Хіба ще може щось статися? Не досить того, що ми набачились досі?

– Тут уже не наша воля, синку, – і Павутинка гойднулася під легким леготом, аж Петрусь затерпнув, щоб не зірвало її кудись.

– Брат вас жде не діждеться, а ви...

– і він зненацька перервав бесіду, щоб не наговорити дурного.

– Коли так, то даваймо ногам знати, бо он небо задивляється на нас.

– Встигнемо, – заспокоїв Павутинку Петрусь, озираючись, де б то мав лежати кошик. А то ще не буде в чому гриби нести до матері. А він же обіцяв їй обов'язково вернутися з повним кошиком духм'яних грибів. Ось яка пора осінніх грибів стоїть і зове його. І ще геть переповнена по вінці незбагненого дива.

Людмила ДОРОШ

Сюрприз

Одного чудового сонячного дня, а точніше – у п'ятницю, повертався Олексійко зі школи в дуже доброму настрої. Отримав сьогодні добрі оцінки, гарно повеселився з друзями на перерві, домашніх завдань на вихідні їм не задали, тож – гуляй, душа, скільки захочеш! І від такого доброго настрою захотілося йому зробити щось приємне для своїх батьків.

Прийшовши додому, знайшов записку від мами: «Візьми в холодильнику в тарілці борщ, розігрій і поїж, а коли я прийду з роботи – зготую друге і поїмо разом».

Заглянув він у холодильник – а там лише одна тарілка борщу, тільки для нього. А мама ж прийде зморена, голодна... «А що, як я приготую щось для неї? От здивується і зрадіє мама! – подумав він. – І татові дістанеться вранці миска вареників, адже він працює в нічній зміні». Хто ж не любить розігріті на сковорідці вареники, трішки підрум'янені? Це ж просто смакота! Але що ж робити, він же ще малий, лише другокласник, і не вмів готувати. І тут йому блискавично прийшла чудова ідея: «А наварю я вареників! Їх мама он скільки поналіплювала й поскладала в морозильну камеру, мовляв, хай будуть на чорний день. І що їх там готувати? Вкинути у воду, зварити й процідити! А потім вкинути щедрий кусень масла – воно дає такий смак вареникам!»

– Все, за роботу! – рішуче попрямував Олексійко до кухні. – За годину-півтори й мама повернеться з роботи, тож треба хутко все зробити!

Ось вже й каstrуля на вогні стоїть, і перед Олексійком постала перша проблема: а скільки ж води налити? Думав, думав він, а потім згадав, що мама, коли варить борщ чи суп, наливає майже повну каstrулю води, тож і він так зробив. Відкрив морозильну камеру – а там декілька торбинок, і на кожній іншій надпис: з картоплею, із сиром, з печінкою. Щоб догодити усім, понабирав по мисці з кожної торбини. Він вареники – в каstrулю, а вода – з каstrулі, і вогонь затух.

– Ой, значить, багато води налив, – тож він, щоб уникнути далі таких неприємностей, взяв і відлив півкаstrулі води. – Ну ось, тепер

можна спокійно чекати, поки вони зваряться, – сказав Олексійко, накрив кришкою каstrулю і попрямував до вітальні подивитися мультяки, поки варитимуться вареники.

Коли йому здалося, що вже настав час тим вареникам бути готовими, підшов він на кухню, а там... з-під кришки лізуть якісь бульбашки і вона торохтить, немов ось-ось має зірватися з каstrулі, і якийсь неприємний запах у всій кухні, зовсім не вареників! Схопив він кухонний рушник, зняв кришку – а там величезна маса булькотить, аж ніби ворушиться, а води – геть немає!

– Куди ж вода ділася? – схопився за голову хлопчина. – Може, помішати треба?

Та не тут-то було! Ложка застрягла в тих варениках, які порозварювалися й позлипалися між собою через брак води. А тут і дзвінок у двері: мама повернулася!

– Чого ж ти плачеш, Олексійку, щось болять? – захвилювалася мама, швидко хапаючи сина за руку й перевіряючи лоб: чи не має температури.

– Та ні, мамо, просто... просто я хотів зробити тобі сюрприз, але... але в мене не вийшло! – заревів він від своєї невдачі й сорому.

Мама зайшла на кухню і все зрозуміла.

– Ну, йди до мене, помічнику, – лагідно притиснула його до грудей і погладила по голівці. – Не переживай! Тільки той, хто не працює, не помиляється! А все решта – не біда! Хочеш, ми з тобою разом наваримо зараз смачнющих вареників?

– Хочу, – ще зі сльозами на очах, але вже в піднесеному настрої відповів Олексійко.

– А ось ці викинемо свиням, вони дуже зрадіють такій вечері! – сказала мама і вони разом голосно розміялися.

Нові вареники вийшли дійсно дуже смачними, і їх зовсім не було важко варити, коли поруч із тобою знаходиться мама. Вони багато насміялися за цей час, багато розповідали одне одному і провели разом чудовий вечір.

Засинаючи, Олексійко подумав: «От і вдалий день був сьогодні. А моя мама – найкраща в світі!»

Ірина МОЙСЕЙ

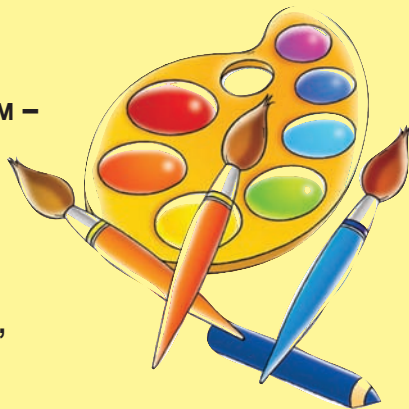
Хто ж насправді винуватий?

* * *

Ой, яка велика радість
У маленької Наталі –
Нині їй подарували
Гарненькі нові сандалі,
Із рожевими квітками,
Із пасочками в коралях,
І не терпиться Наталі
Погуляти в тих сандалях.
Тільки, от біда, надворі
Рясно подощило зранку,
Та ніщо їй не спинить
Цю здійснити забаганку.
І в новесеньких сандалях
Вибігла надвір Наталя –
Хай всі подружки побачать:
Аня, Інна, Юля, Валя...
Всі побачили й обмовку
Оцінили по заслугі,
Потім зграйкою помчали,
Щоб погратися у лузі.
А над вечір, уже вдома,
Із слізьми в очах Наталя
Оглядала свої нові
Геть зіпсовані сандалі –
Посірілі, кострубаті,
Наче гриз їх пес кудлатий.
Тихо шморгнувши, Наталя
Каже: «Дощик винуватий...»

* * *

«Ой, який же ти нечемний!..» –
Мама часто йому каже.
Та Юрко із тим незгідний
І сьогодні він докаже,
Що чемнішого за нього
Хлопчика вона не знає.
Цілий день він буде чемним –
Так її переконає.
Без нудьги щоб і досади
Цілу днину скоротати,
Їн за стіл чемненько сяде
И буде тихо малювати.
Вийняв фарби із шухляди,
Взяв альбом свій із полиці,
Підготував кілька пензлів,
Сів на крісло, як годиться.
Вже на аркуші альбому
Перший завиток з'явився,
Коли на сусіднім кріслі
Котик спати примостився.
Та його натура хитра
Теж відома вже Юркові,

Хлопчик зиркнув підозріло,
Бо не вірить він котові,
І, аби переконатись,
Чи насправді спить вусатий,
Смикнув за хвоста щодуху –
Знявся гвалт на цілу хату:
Полетіли фарби, пензлі, –
По підлозі слід строкатий.
А Юрко плечима знизав:
«Це ж бо котик винуватий!..»

* * *

Аж від ранку й до полудня
Ні на хвилю не присіли –
Василинка і Михайлик
Так метелика ловили,
Та ніяк їм не вдавалось,
Бо метелик спритний вдався,
По садочку пурхав жваво
І в сачок не попадався.
Потім, наче у насмішку,
Покружляв понад грядками,
Діти також не здавались –
И навздогін за ним стрибками.
Та метелик той, напевно,
З ними тільки забавлявся,
Крильцями змахнувши легко,
Прудко у квітник подався.
Василинка і Михайлик
Довго в квітнику скакали,
Та метелика прудкого,
Хоч старались, не впіймали.
...Стопані грядки і квіти
Мама з сумом оглядала:
Щоби їх отак зростити,
Скільки сил вона доклала.
А тепер усе пропало
І не можна врятувати.
Діти очі опустили:
«Це ж метелик винуватий...»

* * *

Не дарма оці пригоди
Я вам тут розповідаю,
Може, у моїх героях
І себе хтось упізнає.
Але знайте, любі діти,
Лише ті, що духом кволі,
У своїх усіх невдачах
Винних віднайдуть доволі.
Та щоб успіху сягнути
И перепони всі здолати,
Треба в першу чергу власні
Вчинки аналізувати.

Василь ЧУХЛІБ

ОБРУЧ

Був літній сонячний день. Звідусіль – із вулиці, від річки, з левади – долинали веселі дитячі голоси.

А на ганку, похнюпившись, сидів хлопчик Андрійко. Хтозна, скільки б він так сидів, обхопивши коліна руками й похиливши голову, але тут почулося:

– Ти чому такий невеселий? Чому сам сидиш?

Андрійко підвів голову, роззирнувся довкола: на подвір'ї нікого не було. Це, мабуть, йому причулося.

Андрійко прихилився до стіни й заплющив очі. Та знов почув дзвінкий голосок:

– Ну, чого мовчиш?

І тепер Андрійко побачив: на моріжку перед ним вистрибує новенький блискучий обруч. Обруча цього учора ввечері приніс йому з кузні тато, ще й дротика-три-малочку.

– Ось, – сказав тато, – буде тобі забава.

– Так, це я тебе запитую, – промовляв обруч. – Чого засумував?

– Бо хлопці не приймають мене до свого гурту. Кажуть, що я несміливий і нерішучий. Що їм таких не треба, – зізнався Андрійко.

– Так-так, – хилитався обруч. – Є чого журитися. Але біді твоєї можна допомогти. Тож гайда за мною!

І обруч покотився через подвір'я у відчинену хвіртку.

А далі він котився по рівенькій стежині, по споришу, вибирався на пагорбки, перестрибував долинки. Котився і видзеленькував:

– Не всі сміливцями народжуються, Сміливцями – стають!

Андрійко ледь устигав за обручем. Куди ж він його веде?

А обруч уже котився з крутого пагорба і – з розгону шубовснув у калюжу. Та це не калюжа, а ціле озеро!

На зеленій воді розходилися хвильки від обруча. Андрійко тупцявся на березі, ступав у воду, та враз вискакував. Мабуть калюжа глибока. Може, й вище пояса буде. А он щось булькнуло й попливло, розганяючи ряску.

Наче жаба. А якщо крокодили тут водяться? Отакі алігатори, як він по телевізору бачив...

Андрійко пошпортався дротиком у калюжі й опустив руки, не знав, що далі йому робити.

– Не всі сміливцями народжуються Сміливцями – стають!

– почулося тихе.

І Андрійко враз про всі страхи забув, побрів через калюжу.

Зелені жаби, мабуть, від переляку стриба-ли увсебіч, скрекотіли незадоволено.

Андрійко намацав ногою обруч аж на глибокому й побрьохався до берега.

– Ох, – зітхнув обруч. – А я думав, що залишуся іржавіти у баговинні. Ну, на сьогодні досить, мені треба обсохнути.

Наступного дня знову котився, видзеленькував обруч. Котився попід парканами, попід кущами бузку й калини, по стежині через буйні городи, через квітучу леваду. Андрійко біг за ним, і було йому легко і радісно.

І раптом за обручем тільки зашурхотіло. Добре, що Андрійко встиг зупинитися. Перед ним шелестіли жалючим листям непролазні джунглі кропиви.

– Це тобі не якась там калюжа! – розгубився Андрійко. – Кропива зла, сердита. Її усі бояться, навіть доторкнутись не наважуються.

Він присів на вербовому пеньку і засумував.

– Не всі сміливцями народжуються, Сміливцями – стають!

– почулося із кропиви.

Андрійко підхопився і, сам себе не пам'ятаючи, шугнув у кропиви... Удома він заліз у діжку з дощовою водою, що стояла під ринвою, і довго сидів там, щоб не так щеміли пожалені кропивою литки.

І був ще один літній сонячний день. Андрійко біг і біг за обручем, а він поминув хати і леваду, викотився до річки, пострибав через широку долину. Обруч котився, вистрибував, і гуси, які паслися тут, витягували до нього шиї, не розуміли, що то котиться. Кажкали качки, над обручем вилися бабки, а одна сіла на нього, мабуть, хотіла прокататися.

Наталія ТРИЩ

До школи

З вулиць міста, з дитсадочків
Серпень діток позбирав.
Різних віршів і таночків,
Як умів, понавчав.

Потім вересню дзвінкому
Доручив малечі цвіт,
Щоб відкрив їм двері школи,
У науки дивний світ.

Вереснева пісня лине,
І дзвенить шкільний дзвінок.
Малюків щаслива зміна
Поспішає на урок.

Сергій ГОРДІЄНКО

З початком нового навчального року

Зазирає ранком сонце
До школярів в віконце,
У дзвіночок калатало,
Промінцями лоскотало:

– Прокидайтесь, не баріться,
Не пустуйте, гарно вчіться!
Ді творя відповідає,
Що всі букви уже знає

І виписує слова,
І рахує два по два!
– Тож сідай до нас за парту,
Бо розумним бути варто!

Олександр ПАРХОМЕНКО

Найперша книжка

Як краплин у Дніпрі,
Як зірок угорі,
Як листви на гіллі, –
Стільки книг на землі!
Є великі й малі,
Є легкі і важкі.
На полицях, в столі –
Наші друзі книжки.
Та одна серед них –
Перша книга із книг:
Ту, що звем «Букварем»,
Ми найперше берем.
Наче ключ срібляний
Дав мудрець нам у дар:
Дивосвіт чарівний
Одімкне нам «Буквар».
Від найпершого дня
Дуже любий нам він,
Бо веде до знання,
До вабливих таїн.
Йде у школу школяр,
В зорі усміх сія...
Хай живе твій «Буквар» –
Перша книжка твоя!

Тетяна КОРОЛЬОВА

Шепіт, шелест, шерех листя

Шепіт, шелест, шерех листя...
Ходить осінь золотиста,
Жовтокоса, багряниста,
З тихим шумом падолисту.

Шелест, шурхіт по діброві...
Стиха осінь колискові
Шепче нам про неба просинь.
Шепче осінь. Шепче осінь...

МИХАЙЛО ГАФІЯ ТРАЙСТА

Поганий подарунок

Вже два місяці минуло відтоді, як Оксанка з батьками переселилась у село. Спочатку Оксанці було шкода покидати місто і друзів, яких вона мала в дитячому садку, і її улюблену виховательку. Та виявилось, що й у селі можна мати неабияких друзів, і нова вихователька її любить, а іграшок чи навіть не більше, ніж у міському дитячому садку. Окрім того, чи не щоднини вихователька водить їх на прогулянку: до річки, що протікає через село, до водоспаду, який знаходиться на одній з приток річки, і навіть до лісу. В цьому селі народився її тато, а мати – в сусідньому, в тому, що за горбом. Тут у них є гарний білий будинок і невеличкий садочок, в якому ростуть яблуні, груші, черешні і вишні. А серед садка – високий горіх-велетень. Довкола так гарно, так мальовничо, мов у казці.

За їхнім садочком тече річка, над якою посхилялися розплетені плакучі верби.

«Як добре! Влітку можна купатись, а взимку кататись на ковзанах... Та зараз – весна...» – зітхнула Оксанка, зажурившись, що зараз їй нічого шукати на річці. Зате вона може гратися в садку, збирати квіти і бігати з Куциком поміж побіленими вапном яблунями та грушами.

Куцик – маленьке козенятко, яке подарував Оксанці вуйко Андрій, брат її тата. Вона назвала його Куциком через його маленький, задертий вгору хвостик.

Нагулявшись досхочу в садку, Оксанка з Куциком повернулися на подвір'я виглядати батьків, які ось-ось мали повернутися з міста.

Оксанчині батьки – лікарі, працюють в міській поліклініці.

«Ось і автобус!» – радісно вигукнула Оксанка і побігла до хвірточки. Автобусна зупинка – перед їхнім будинком. З автобуса вийшло багато людей. Оксанка вилізла на лавку, щоб скоріше вирізнити серед натовпу її тата й маму. Куцик теж сперся

передніми лапками на лавку і зацікавлено розглядав натовп.

Невдовзі Оксанка вгледіла у натовпі своїх батьків.

Тато ніс, окрім своєї валізки, ще якусь коробку.

«Цікаво, що в тій коробці?..» – подумала Оксанка і побігла назустріч своїм батькам.

– Тату, тату, що в тій коробці?

– О, яка ти зацікавлена! Навіть привітатися забула, – розсміявся тато.

– Це подарунок для тебе від тіточки Ліди! – сказала Оксанці мама.

Тіточка Ліда теж працювала лікарем в тій же поліклініці, що й Оксанчині батьки.

– Вона завжди мені щось гарне дарує! – раділа Оксанка, пригадуючи свою велику ляльку і полярного ведмедика, яких подарувала їй тітка Ліда.

– Обережно! Бачиш, що пише на коробці? – попередив тато, подаючи дівчинці коробку.

Оксанка ще не ходить до школи, але вмів досить добре читати і навіть писати.

– Тату, мамо, тут пише, що в коробці є щось крихке! Що б то могло бути?

– Не знаємо, Оксаночко. Тітка Ліда не сказала нам нічого, тільки просила передати тобі коробку. Це має бути для тебе сюрпризом, – відповіла мати.

– Відкрий її і подивись сама, – сказав Оксанці тато.

Оксанка дуже обережно почала відкривати коробку, а Куцик, нахиливши голівку набік, з цікавістю стежив за рухами її рук.

Розкривши коробку, Оксанка побачила всередині ще одну коробку, трохи меншу за першу, обгорнуту зеленим папером. Вона взяла її в руки й обережно розгорнула.

– Мамо, мамо, тітка Ліда подарувала мені якусь чудернацьку вазу з великою сухою цибулиною. Яка погана цибуля! – промовила крізь сльози розчарована Оксанка. – Ходімо, Куцику! Кому треба такий поганий

подарунок? Навіщо тітка Ліда подарувала мені суху цибулю? – і дівчина розплакалась.

– Почекай, Оксанко, не плач! Тітка Ліда радо подарувала тобі це, сподіваючись, що і ти радітимеш, – пробував заспокоїти Оксанку тато.

– Хто б радів такому подарунку – сухій, поганій цибулі?

– Давай прочитаємо, що пише на цій маленькій коробці, – запропонувала мати.

Оксанка почала обзирати коробку.

– Мамо, тут намальована гарна квітка! Хтось, мабуть, помилився, бо в коробці окрім цієї смішної вази з цибулею більш нічого немає.

– Краще прочитай, що там пише, – посмінулася мати.

Оксанка уважно прочитала і трохи повесішала.

– Тут пише, що це – не цибуля, а цибулина гіацинту. І ще пише, що в цю вазу треба налити води, ось до цієї позначки. Далі пише, що шийка вази вузька, тому цибулина не потоне. Потім треба поставити вазу в темне місце і чекати сімдесят днів. Цибулина проросте і зацвіте квіткою.

– Ось, бачиш, а ти розплакалась. Давай зробимо так, як тут пише, – всмінулася мати.

– Мамо, мені не віриться, що таке може бути. Звідки знають ті, хто писав на коробці, що ця цибулина перетвориться через сімдесят днів в таку гарну квітку, як та, що намальована?

– Через кілька років ти все це будеш вивчати на уроках природознавства.

Мати допомагала Оксанці налити води у вазу й ставити її в комірчину, в темне місце, так, як писало на коробці.

– Сімдесят днів... Бачиш, скільки треба мені чекати? – поскаржилась Оксанка Куцикові і позначила в календарі цей день.

З нетерпінням дівчина лічила дні і часто заглядала в комірчину. Час минав, десь після семи тижнів Оксанка почала журитися і навіть сумніватися:

– Мамо, чи не помилилися ми в чому-

небудь? Там, у вазі, – ніяких змін.

– Потерпи ще трохи! – заспокоювала її мати. – Правду кажучи, я такого жодного разу не робила, але впевнена, що невдовзі будуть тобі зміни.

До кінця вказаного на коробці терміну залишилось кілька днів, коли Оксанка прибігла, радісно гукаючи:

– Мамо, мамо, ходи до комірчини, побачиш, який хвостик виріс в моєї цибулини, наче в Куцика.

– Твоя квітка почала проростати. Бачиш, ти не чекала даремно, – раділа разом з Оксанкою мати, розглядаючи цибулину.

Відтоді Оксанка щоранку бігала до комірчини, щоб подивитись, що там ще діється у вазі, а потім розповідала Куцикові, які великі стеблини в її цибулини, навіть маленьке зелене листячко вже виросло. Куцик уважно слухав і радісно тряс борідкою.

На сімдесятий день у вазі поміж зеленими листочками з'явилася маленька фіолетова квітка. Від радощів Оксанка не знаходила собі місця.

– Бачиш, яка вона гарна! – казала мати. – А ти плакала, коли вперше побачила її.

– Так, я помилилася! Яка я вдячна тітці Ліді! Вона завжди робить мені гарні подарунки.

Мати розсміялась.

– Давай віднесемо твою квітку на кухню, тепер їй треба світла!

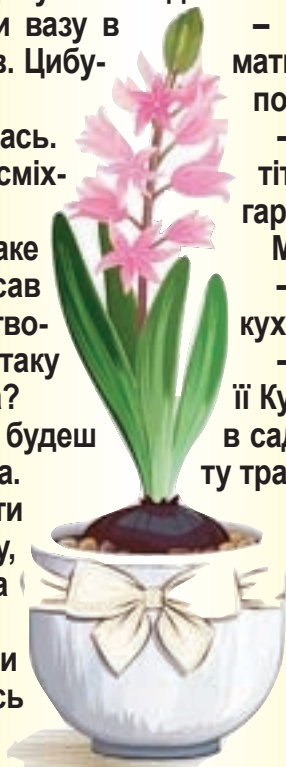
– Я віднесу, тільки спочатку покажу її Куцикові, – сказала Оксанка і побігла в садок, де Куцик чемно щипав соковиту траву.

– Куцику, Куцику! Ось яка в мене гарна квітка! – хвалилася Оксанка.

Куцик зацікавлено підняв голову і затряс борідкою, намагаючись покуштувати фіолетову квітку.

– Що ти, що ти, дурний Куцику? – перелякано відштовхнула його Оксанка. – Гадаєш, це

якась проста квітка з саду? Та це ж гіацинт, який подарувала мені тітка Ліда! – гордо промовила Оксанка і понесла квітку до хати, а Куцик, байдужий до краси гіацинту, вибрикуючи, поскакав углиб садка.

Марія ЧУБІКА

Нова колега

Стояв спекотний серпневий день. Біля Тиси – сміх, гамір, веселі крики, бризки води, які підіймаються високо-високо і падають аж на наш край. Менші хлопчики й дівчатка купаються близько берега, бо, мабуть, не такі добрі плавці.

Я ще зранку, коли сонечко промивало своє личенько у вранішній росі смерек та ялиць, лежала на килимку і милувалася дивовижним пейзажем та погожим днем.

Через деякий час біля мене спинилася юрба підлітків. Вони голосно говорили, часом сперечалися, але скоро до них підбіг захеканий Василько, мій сусід, і сказав:

– Увага, увага, я приніс вам цікаву звістку!

– Яку, кажи, яку? – загомонила юрба.

– У нас буде нова колега в класі, от що! – заявив хлопець.

– Нова колега? А ти її бачив? – посипалися запитання.

– Я не бачив, але бачила її моя мама, бо зустрілася з її мамою, яка повідомила, що її дочка буде вчитися у нашому класі, – відповів Василько.

– А як її звати? – запитала Анничка.

– Мати казала, що її звати Мар'яною, – пояснив хлопець і додав, – і ми повинні прийняти її в наш клас, у наш колектив.

– Я подарую їй букет квітів, – прощобетала Аліна.

– А я скажу вам, що насамперед нам треба познайомитися з нею. Так що в ту мить, як вона з'явиться у дверях, ми по порядку познайомимося, а опісля ми, хлопці, подаруємо їй по квітці. Домовилися?

– Домовилися, – закричав увесь гурт і швидко побіг у теплу-теплу воду. Далеко було чути їхні веселі крики.

Гарні дні скоро промайнули, ніби птахи крилами змахнули, і от настала пора готу-

ватися до школи.

І от дного гарного сонячного ранку наші школярі пішли галасливими юрбами до школи і по дорозі вихвалювалися, як провели літні канікули. Гаряче усміхнене сонечко супроводжувало їх і слало з висоти свою золоту теплу усмішку, немов бажаючи успішно закінчити ще один рік. Того теплого ранку сільською вулицею йшла і незнайомка, майбутня однокласниця для одного з класів. Дівчатка-однокласниці обступили її й почали ставити їй безліч запитань: звідки приїхала? Чи буде тут жити? Де і як вчилася? Та багато інших запитань, і новенька дівчинка майже не встигала на них відповідати.

Уважно вислухавши всі відповіді, галантні хлопці подарували їй по квітці, а Ольга запропонувала їй сидіти за однією партою. Вона сиділа одна за останньою партою через свій високий зріст. Часто хлопці називали її топ-моделлю їхньої маленької сільської школи, але вона ніколи не сердилася, а навпаки, гордилася цим. А іноді відповідала: «Смійтеся, смійтеся, заздріть, заздріть, я й насправді нею стану і потім буду сміятися з вас!»

Пролунав шкільний дзвоник і учні кожного з класів повставали рядами. Ольга взяла за руку Мар'яну й відчула легкий трепет всього її єства, й шепнула їй:

– Не переживай.

Вони разом сіли за останню парту.

– Знаєш, ми обидві будемо сидіти за останньою партою і станемо першими в навчанні. Віриш? – запитала вона дівчинку.

Мар'яна кивком голови дала зрозуміти своїй колезі, що вірить.

Ольга взяла квітку, яка лежала на її парті, і простягла своїй новій колезі.

Людмила МІХАЛЕЙКО

КАЗКА ЛІСНИКА ПРО МУРАШКУ ТА ІЖАКА

В кожному лісі, хто не знає,
Чого ж тільки не буває...
Все, що тут бува стається,
Не раз «Казкою» зовється.

В місці, де старий пеньок,
Стрімко виростає горбок?!
Дім! Добротний та висотний,
А квартир в нім дві-три сотні.
Це ж мурашник знаменитий,
Як фортеця – всім закритий!
Тут мурашки домовиті,
Відчайдушно працьовиті,
Цілий день важко працюють
Так мурашник свій будують.
Роблять в нім ходи та нірки,
Що ведуть в льохи, комірки,
А знайдеться тут усе -
Хто, що звідки принесе.
Бо зима ж не за горами,
Треба запастись кормами.
Пізно восени, всі знають,
Вхід в мурашник закривають.

То для всього є свій час
Й добре гасло у всіх нас:
«Якщо дружно працювати,
Легко труднощі здолати!»
У великій цій родині,
Незчисленній мурашиній,
Згода всюди й лад панує,
В ній ніхто не капризує!
Всю роботу розділяють,
Свій обов'язок всі мають:
Самка яйця відкладає;
Кожен самку поважає,
Хоч ніколи не літає,
Гарні, довгі крила має.
Няньки діток доглядають;
Є такі, що прибирають;
Будівельники будують;
А розвідники мандрують.
Всі маленькі, нема пари,
Всього лісу – санітари...

Оце таки так...
От такі – Мурашки!
А пригода ось яка
сталася у їжачка:
Ні для кого не новина,
Що сім'я вся мурашина
З їжаками не родина...

Мандрував, йшов їжачок –
Шубка з гострих голочок.
Куди біг та що шукав,
Їжачок і сам не знав...
Всім цікавився, й сказати,
Все хотів він в лісі знати.
Отак йшов собі, чалапав,*
На мурашника натрапив.
Враз здивовано спинився,
На будівлю задивився:
«От хатинка, горбок-дім!
Хто ж живе отут у нім?
Оця хатка не проста –
Просто чудо й дивина...
Та рухливий цей горбок,
Як і я – весь з колючок!
Ану, ввійду, подивлюся,
Може й я тут поселюся!?»
Та не встиг ступити й кроку,
Як ЩИПНЕ... його щось збоку!
– Ой-йо-йой..., як запекло!!!
Що ж воно таке булооо...!?
Це – мурашка вартовий,
Охоронець не простий:
Він обов'язок свій знає –
Всіх чужинців проганяє.
А ще гострий на слівце,
Тому й мовив він оце:
– Таж не пхайте, пане, носа
Ви туди, де Вас не просять!

Чесне слово даю сміло –
чисту правду кажу вміло...
Хто не вірить, то хай знає,
все в мурашок розпитає!

В лісі часто так буває:
Той, хто мову лісу знає,
«Казок» різних тут пізнає.
Я ж для лісу – захисник,
Звуть мене просто –
ЛІСНИК.

Примітка:

* чалапати -аю, -аєш – повільно ступати, човгаючи ногами по землі.

Василь СУХОМЛИНСЬКИЙ

У
Ч
И
Т
Е
Л
Ь
і
У
Ч
Н
І

Під гіллястою липою сидів Старий Учитель, записував до школи дітей.

На зеленій галявині було тихо. Новачки ніяковіли, чувся стриманий шепіт батьків.

До вчителя підійшов сивий дідусь.

Учитель пильно подивився на дідуся, заплющився на мить і знову глянув йому у вічі.

Він пізнав свого першого учня.

Шістдесят років тому під цією липою він записував його до школи.

– Остапе, це ти? – тихо запитав Старий Учитель.

– Я, вчителю... Привів онука... малого Остапа.

Старий Учитель і його перший

школяр обнялися й поцілувалися. Остап зітхнув і тихо промовив:

– Роки йдуть, учителю...

Старий Учитель заплакав. Задумливий, схвильований, з тремтливими сльозинками в очах, він довго сидів мовчки, дивився на маленького Остапа.

Над гіллястою липою синіло літнє небо, в квітках хмелю гули бджоли, на далекому обрії тремтів синій ліс – як і шістдесят років тому.

– А тепер, любі мої учні, – промовив Старий Учитель рівним, тільки трохи схвильованим голосом, хто ж мені скаже, для чого людині треба вчитися?

Першим підвів руку... дідусь Остап. Підвів і зніяковів.

(Продовження на 12 сторінці)

(Початок на 6 сторінці)

Андрійко задивився на мальовничу долину і... втратив обруча з поля зору. Де ж він? Мабуть, у густій траві сховався.

Андрійко почав шукати обруча, як почувся грізне:

– Ме-е!

Ой леле! Де б, ви думаєте, був обруч! Він хилитався на гострих, войовниче наставлених рогах цапа Бороданя...

Цап Бородань був грозою усіх дітлахів, до нього ніхто не міг підступитися, окрім господарки, баби Панасії.

Та зараз баби тут не було, а цап пасся, припнутий мотузкою до прикорня. Ба, він уже не пасся, а мотаючи головою, простував до Андрійка.

Андрійко обмер. Що ж йому діяти? Тільки втікати. І тут на рогах у цапа задзеленчав обруч.

І Андрійко, розпрямивши груди, загукав на всю долину:

– Не всі сміливцями народжуються, Сміливцями – стають!

І кинувся вперед, на цапа.

Коли отямився, то побачив, що сидить на пагорбку, а біля нього лежить обруч, а цап Бородань мирно пасеться в долині й на розі у нього сидить голуба бабка.

А ще Андрійко побачив хлопців, які стояли на березі річки й, мабуть, уже давно спостерігали за ним.

– Андрійку, іди з нами гратися! – покликali. І він побіг до них, а хлопці дивувалися:

– Чому це ти такий сміливий раптом став?

– Ні, не раптом, – відповідав Андрійко. – Це мене обруч навчив.

– Який обруч? – не розуміли хлопці.

– А ось цей, мені його татко з кузні приніс.

– Казки розказуєш! – хлопці розглядали обруч і сміялися.

«Ну що ж, казки – то й казки», – подумав Андрійко.

А прийшовши додому, він повісив обруч на найвиднішому місці – вгорі біля сінешніх

Загадки

*З ним подружить кожен з вас,
Як піде у перший клас.
Бо хоч завжди він мовчить,
Та читати вас навчить!*

(Буквар)

*У носатого Івана
Одежина дерев'яна.
Він у чистім полі ходить
І по ньому носом водить.
Нестрижений, нечесаний,
Гострим ножем затесаний.*

(Олівець)

*Знань чимало в нього є,
Дітлахам їх віддає.
Міста Знань постійний житель –
Носить горде ймення...
(Чігашт'я)*

*Біля школи на перерві
Дітлахів гурти веселі.
Одні бігають, стрибають,
Інші щось розповідають,
Дехто весело сміється,
Бо у них все удається.
Раптом продзвенів дзвінок.
Всі побігли на ... (Хор)*

Розклад уроків

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П'ятниця

І граємося, і вчимося!

Бабусин городець

(До питання трудового виховання та поваги і допомоги старшим)

1. Прочитайте (послухайте) казочку «Бабусин городець»:

«Стара бабуся мала невеликий городець, в якому були дві грядки. На одній росла городина, а на другій – квіти.

Настала осінь. Треба було збирати городину. Бабуся взяла ніж, вийшла з хати, сіла на поріг і дивиться на городину, що так гарно вироста.

Сидить бабуся, гріється на сонці. Раптом побачила вона, що капуста, морква, петрушка й буряки почали на грядці рухатися. Потім повлазили вони із землі й почали йти просто до бабусі.

– Куди ж це ви йдете, мої любі? – запитала бабуся.

А капуста, що йшла спереду, сказала:

– Ми прийшли подякувати тобі, бабуся, за те, що ти нас так гарно доглядала. А щоб ти нас не виривала, то ми самі до тебе прийшли. Покажи нам, де зимувати, – і капуста покотилася через поріг у хату, а морква – скік за нею та й собі побігла в хату. А за морквою пішли зелена петрушка і червоний буряк.

Сонце вже заходило. Гріючись на сонці, поки городина заходила в хату, бабуся заснула.

Кури йшли наніч, дивлячись на бабуся, як вона спокійно спить. Надійшов півень і перед бабусяю голосно заспівав:

– Ку-ку-рі-ку!

Бабуся прокинулася і аж підскочила:

– Що! Ви ще на грядці? То вам, капусті й моркві, і не снилося йти в хату?

– Ні, бабуся, – засміялася капуста, – то не нам, а лише тобі снилося, що ми ще на грядці».

2. Розглядаючи малюнки, перекажіть казочку.

3. Чому городина сама увійшла в хату бабусі? Чи це могло трапитись в дійсності, а чи старенькій бабусі хтось повинен був допомогти?

4. Як, по-вашому, треба доглядати посіану городину, щоб восени вона вам дякувала і ніби сама б ішла на зиму у вашу комору чи хлів, де ви її зберігаєте?

Підготував І. Ребошанка

Трецька народна казка

Лазарос і дракони

Був собі чоботар на ім'я Лазарос. Якось біля нього зібралось багато мух. Лазарос розмахнувся і одному даром убив сорок штук. Після цього зробив він собі меч, на якому написав: «Сорок душ одним ударом погубив», – та й помандрував у чужі краї.

Ішов два дні, аж поки опинився біля криниці, де й уместився спати.

Недалеко від криниці жили дракони. Прийшов по воду дракон, глянув на Лазароса, і впав йому в вічі напис на мечі. Дракон подався додому і розказав про це своїм братам.

– Іди й попроси, – сказали дракони, – щоб він став нашим побратимом.

Дракон підійшов до Лазароса та й каже:

– Будь нашим побратимом!

– Згода, – відповів той.

Дракони щодня ходили по дрова й по воду. Прийшла й Лазаросова черга.

Дракони дали йому величезний бурдюк, яким вони носили воду, і Лазарос ледве дотяг його до криниці.

Ждали дракони Лазароса, ждали, а потім їх охопив страх. Вирядили вони ще одного:

– Піді подивись, що там трапилось.

– Що це ти робиш, пане Лазарос? – спитав дракон, побачивши, що той окопує криницю.

– Не можу я щодня ходити по воду, – відповів Лазарос, – хочу за раз перенести криницю, щоб більше не ходити.

– Не роби цього, бо ми тоді помремо від спраги. Краще ми за тебе ходитимем по воду.

Прийшла черга іти Лазаросу по дрова. Ждали його дракони, а потім послали одного подивитися, що там трапилось.

– Що ти робиш, пане Лазарос? – спитав дракон, побачивши, що той обв'язує дерева в'язкою.

– Хочу перенести весь ліс за один раз, щоб більше не ходити.

– Не треба, пане Лазарос, – каже дракон, – бо потім ми загинемо від холоду. Краще ми будемо ходити по дрова.

Узяв дракон одне дерево й пішов.

Та скоро дракони, боячись Лазароса, надумали погубити його. І домовились: коли Лазарос спатиме, кожен дракон ударить його сокирою. Почув це Лазарос і

поклав увечері на своє місце колоду, накривши її накидкою.

Вночі кожен з драконів ударив по колоді. Вони були певні, що розправилися з Лазаросом. Повклалися дракони знову спати. А Лазарос викинув тріски від колоди надвір, а сам ліг на те місце і перед світанком застогнав.

Почули стогін дракони і питають:

– Що з тобою, Лазаросе?

– Блохи вночі кусали.

Перелякалися дракони, а на другий день питають:

– Лазаросе, у тебе, мабуть, жінка й діти є?

– Є, – відповів той.

– Ось тобі мішок золота – і йди собі додому. Мабуть, вони скучили за тобою?

– Гаразд; тільки пошліть кого-небудь зі мною. Чого це я мушу сам нести мішок?

По дорозі Лазарос каже драконові:

– Ти тут почекай, а я піду позв'язую своїх дітей, щоб вони тебе не з'їли.

Позв'язував Лазарос дітей трухлим мотуззям і наказав їм:

– Коли побачите дракона, рвіть на собі мотуззя й кричіть: «М'яса драконового хочемо!»

Тільки дракон наблизився, а діти й закричали:

– М'яса драконового хочемо!

Той кинувся навтіки. По дорозі зустрів лисицю.

– Чого це ти такий переляканий? – спитала вона.

– Оце ледве врятувався від Лазаросових дітей. Мало мене не з'їли.

– І ти злякався дітей Лазароса? – здивувалася лисиця. – У нього було дві курки, одну я з'їла вчора, а другу зараз їду їсти. Якщо не віриш, ходімо зі мною, побачиш. Прив'яжуйся до мого хвоста.

Прив'язався дракон до її хвоста і пішов слідом. Наблизились вони до хати Лазароса, а той якраз сидів з рушницею, боячись, що прийдуть дракони. Та коли він побачив лисицю, яка вела дракона, то вигукнув:

– Я ж тобі наказував, щоб ти привела не одного дракона, а всіх!

Почув це дракон, і його ніби вітром здуло. А лисиця, прив'язана до драконового хвоста, тут же сконала. Спекавшись драконів, Лазарос збудував собі нову хату і став жити-поживати і горя не знати.

Подивіться, дівчатонька

Слова народні

Музика Юрія ПАРАЩИНЦЯ

Moderato

По - ди - віть - ся, дів - ча - тонь - ка, я - кі кві - ти ма - ю.

А я - кий я із кві - то - чок ві - нок із - ви - ва - ю.

А у на - шо - му ві - нок - ку, як ма - ло кві - то - чок,

За - то ми со - бі зов' - є - мо но - вень - кий ві - но - чок.

Подивіться, дівчатонька,
Які квіти маю.
А який я із квіточок
Вінок ізвиваю.

А у нашому віночку,
Як мало квіточок.
Зато ми собі зов'ємо
Новенький віночок.

В полі всюди – квіти

Слова Юрія ПАВЛІША

Музика Юрія ПАРАЩИНЦЯ

Moderato

Voice

В на-шім дитса-доч - ку іг-ра-шок чи-ма - ло. Кож-ній да-ти

квіт - ку, - вже кві - ток не ста - ло. ста - ло.

В нашій дитсадочку
Іграшок – чимало.
Кожній дати квітку, –
Іграшок не стало.

Тож ходімо з нами
На прогульку, діти.
Де зелене море –
Там усюди квіти.

Розмаляю сторінку

Зроби власними руками!

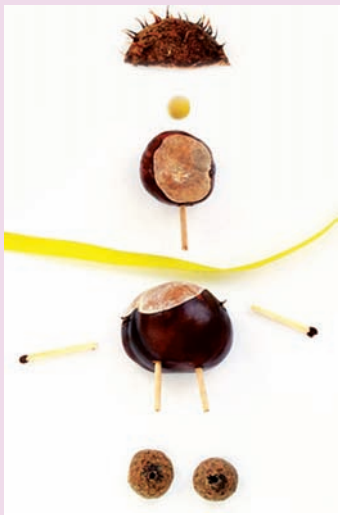
Пастушок та його вірний друг

Ось і настала щедрими дарунками золотава осінь. Дерева вкриті яскравою позолотою, ледь чутно шурхотить під ногами листя, у повітрі вирує запах сухої трави та хвої — ліс восени особливо прекрасний та чарівний... Такими ж розкішними і неординарними можуть стати осінні вироби з матеріалів подарованих природою. Як чудово назбирати каштанів, жолудів, різнобарвного листя, принести усе це багатство додому та виготовити власноруч цікавий і веселий виріб! Сьогодні ти маєш чудову нагоду дізнатися, як створити осінню композицію «Пастушок і його вірний пес».

Отож, для виробу нам знадобляться: каштани; жолуді; сірники і зубочистки; пластилін; маркер; шило або голка; стрічка.

1. Перед тим, як розпочати роботу над композицією, охайно підбери каштани, шкірку та жолуді, які підходять за розмірами. Орієнтуйся на зображення майбутнього готового виробу.

2. Спочатку виготовимо пастушка. За

допомогою шила або голки зроби у каштанах отвори для ніг, рук та голови чоловічка і встав у них шматочки зубочисток або сірників. Шапочки жолудів будуть пастухові черевечками — їх також потрібно проткнути шилом та знизу закріпити

пластиліном, аби краще трималися. А шкірка від каштана виконуватиме роль кашкета. Прикріпимо його до голови шматочком пла-

стиліну.

3. За тим самим принципом, але вже з жолудів, виготовляємо пса. Зроби в жолудях отвори для кінцівок та хвостика тварини і встав сірники.

4. Не забудь зав'язати пастушкові шарф, який надійно захистить чоловічка

від прохолодного осіннього вітру. Для цього якнайкраще підійде яскрава жовта стрічка.

5. Маркером намалюй пастухові і псичку оченята та ротик.

Пастушок і його

вірний друг готові! Вони стануть окрасою будь-якої виставки у школі, а також обов'язково принесуть у твою кімнату частинку природи та збережуть приємний спогад про осінній ліс і саму чарівну осінь.

Подала Л. МІХАЛЕЙКО

Пішаємося нашими дітьми!

Любі діти!

Ось і надійшла чарівна осінь, одягла ліси в жовто-гарячі шати, вабить своїми багряними, золотистими кольорами. А з нею надійшов і радісний день нового шкільного року. За проминулі канікули ви набралися сили й бадьорості, тому зі схвильованістю розгорнете нові підручники, з нетерпінням дізнатися нового, з чим підете далі у загадковий світ. А він розкривається для вас звабливими цікавинками. Ідіть у цей світ наполегливо, зі всією вірою, що набуті знання будуть вам завжди корисні, знадобливі, потрібні. Хай щастить вам!

Близнюки Давід та Вероніка Морошан,
4 роки, с. Негостина

Анастасія Гоменюк, 3 клас,
с. Балківці

Елена Оларіу,
3 клас, с. Балківці

Позашкільна діяльність, присвячена поету Тарасу Шевченку в середній гімназійній школі, с. Тирнова